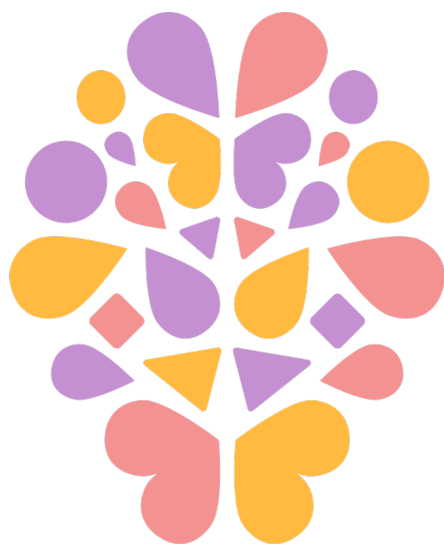

Digitaliseerimine ja *Bildung*

BILDUNG

1. BILDUNG'i kohaldamine digimaailma muutustega

Pidevalt laienev digitransformatsioon mõjutab kaasaegses ühiskonnas üha rohkemaid eluvaldkondi. Peame õppima toime tulema kasvavate võimaluste ja proovikividega. Artiklis põimub digitaliseerimine ja digitransformatsioon BILDUNG'i kontseptsiooniga, mis koosneb neljast põhisambast: ülekantavad teadmised, mitteülekantavad teadmised, vastutustunne ja kodanikuaktiivsus kriitilise mõtlemise vaatenurgast.

- **Ülekantavad teadmised.** Digitaliseerimine ja digitransformatsioon suurendavad oluliselt ülekantavate teadmiste kättesaadavust ja ligipääsetavust, jõudes uute sihtrühmadeni. Digitööriistade ja -ruumide kasutamisega kaasneb aga oht, et kõrvale jäävad ebasoodsas olukorras rühmad, kellel võib puududa digipädevus.
- **Mitteülekantavad teadmised.** Esmapilgul tundub, et digimeedias on mitteülekantavate teadmiste edastamisel suured piirangud, kuna digivahendid ei võimalda vahetut isiklikku suhtlemist ja puudub emotsionaalne side. Digitransformatsioon annab võimaluse kaasata emotsioone uudsetes lähenemisviisides, mis võivad olla enneolematud ja käsitleda potentsiaalselt paljusid ühiskonna aspekte.
- **Vastutustunne.** BILDUNG'i kontseptsiooni kolmas samm annab võimaluse liikuda teadmistelt ühiskonna puudujääkide sügavamale mõistmisele, mille tulemuseks on valmisolek võtta vastutus ühiskonna töhustamiseks. Digitaliseerimisel ja digitransformatsioonil on potentsiaali äratada vastutustunne ja luua valmisolek aktiivseks muutumiseks.
- **Kodanike võimestamine.** See viib meid BILDUNG'i kontseptsiooni viimase samba juurde, sest kasvav vastutustunne ja uued digivõimalused võivad viia kodanike võimestamise uute viisideni: ruumiülene suhtlemine, õppimine üheskoos ja üksteiselt, teadmiste jagamine ühiskondlikest probleemidest ja vastutuse võtmine, arendades digi- ja kodanikuaktiivsust.

Praegune digimuutus on muutmas kogu ühiskonda, sh tekivad digimaailmad, kus inimesed kohtuvad virtuaalselt. Sellega kaasnevad väga konkreetsed proovikivid täiskasvanuharidusele nagu digilõhe, juurdepääsu puudumine konkreetsetele tööriistadele või Internetile ning uued manipuleerimisviisid üksikisiku ja avaliku arvamusega. Oluline on märkida, et eratevõtted kasutavad digikasutajate käitumise uurimiseks algoritme ja varustavad kliente varasemale digikäitumisele vastava teabega, seega saavad ettevõtted mõjutada trende, ühiskonna arenguid, tarbijakäitumist ja maailmavaadet.

BILDUNG'i kontseptsioon kutsub meid vaatama neid kaugeleulatuvaid sotsiaalseid arenguid mitte ainult üksikjuhtumitena, vaid koondama erinevaid, eetika ja moraaliga seonduvaid sotsiaalseid valdkondi nagu poliitiline võim, teadus või majandus ning suhtuma muutustesse kriitiliselt ja terviklikult.

2. Heade praktikate näited

Kolm hea praktika näidet digitaliseerimise ja digitransformatsiooni seostamisest BILDUNG'i käsitlusega:

Digiküla (Austria) projekt annab vähemate võimalustega munitsipaalrajade elanikele võimaluse õppida tundma digitööriistu ja esitada praktilisi küsimusi nutitelefonide rakenduste kasutamise, turvaliste paroolide loomise kohta veebiostlemiseks jne. Projekt keskendub ülekantavatele teadmistele, et omandada paremaid teadmisi digitehnoloogiaga tegelemiseks. Kuid see kogukonnaõppe lähenemisviis arvestab ka mitteülekantavate teadmistega, kuna osalejate kaasamine annab võimaluse avardada silmaringi ja saada positiivseid emotsioone. Projekti eesmärk on suurendada inimeste osalemisvõimalusi digioskuste arendamise kaudu; kodanikuaktiivsus võib küll areneda, kuid see ei ole projekti peamine eesmärk.

My Blossom Channel (Iirimaa). See isikliku võimendamise programm pakub oskuspõhist koolitust ja tuge 15–20-aastastele vaimupuudega noortele. Blossom Iirlandi programmid on hästi kooskõlas BILDUNGI põhimõtetega, sest nende eesmärk on arendada sotsiaalset vastutustunnet. Kursuste käigus on võimalik õppida uusi eneseregulatsiooni-, emotsioonide väljendamise ja arvamuste avaldamise oskuseid. Noored kogevad, et nende arvamused on olulised, ja nad suudavad muuta nii lähiümbrust kui ka maailma.

Meediakirjaoskus Palestiinas (Soomes ja Palestiinas). See meediapädevuse programm tugevdab Palestiina kodanikuühiskonna organisatsioone, arendades kriitilist meediapädevust ja koostades õppematerjale. Lisaks edendab programm piirkonna elanike õigust teabele. Programm avardab teadlikkust ja paneb mõistma digimeedia väljakutseid. Programmiga soovitakse innustada osalejaid aktiivselt ühiskonnaelus kaasa lööma ja muutma laiemat avalikkuse suhtumist digimeedia mõistmisel ja kasutamisel.

3. Soovitused

Soovitused siht- ja sidusrühmadele.

3.1 Makrotasand

Makrotasandi (poliitikakujundajad, poliitikud, otsustajad jne) soovitude eesmärk on tugevdada tingimusi BILDUNGI kontseptsiooni lõimimiseks ja digimeedia kasutamiseks täiskasvanuõppes ja -hariduses.

- ettevõtteid tuleb survestada avalikustama, kuidas nende algoritmid töötavad; digimaailma demüstitiseerimine; kättesaadavad ja asjakohased rahastusvõimalused; digimeedia peab olema kõigi ühiskonnaliikmete põhiõigus; läbipaistev uudisteabe faktikontroll peab olema üldine nõue.

3.2 Mesotasand

Mesotasandi eesmärk on tugevdada täiskasvanute koolitusasutusi ning sõnastada soovitud soovitused, mis toetavad digikäsitlete ja BILDUNGI kontseptsiooni lõimimist täiskasvanuõppe praktikasse.

- Organisatsiooni igapäevatöö peab hõlmama digivahendeid ja -meetodeid; töötajate koolitusvõimalused ja/või õppimine teineteiselt peavad olema osa organisatsioonikultuurist; kasutades BILDUNGI lähenemist digitaliseerimisele, tuleb õppekavades mainida nii selle tugevusi kui ka nõrkusi; õppijatel peab olema juurdepääs digiõppele; vältida tuleb digilõhe süvendamist õppijate vahel.

3.3 Mikrotasand

Mikrotasandi soovitused on suunatud praktikutele nagu koolitajad, koolituse korraldajad ja koolitajate koolitajad.

- Tuleb keskenduda õppijate vajadustele; muudatusi tuleb teha samm-sammult, sest tehnoloogia muutub kiiresti; õppijatele tuleb luua võimalus õpikeskkonna asjus kaasa rääkida; praktikud peavad tegutsema tagasiside põhjal, et saavutada paremaid tulemusi; tuleb läbi viia teadlikkust tõstvaid tegevusi; digitaliseerimine hariduses peab järgima pedagoogilisi kontseptsioone.

